

На основу члана 24. став 8. и члана 88. став 6. Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 83/92, 54/93, 60/93, 48/94 и 54/96)

Министар за заштиту природних богатстава и животне средине, доноси

ПРАВИЛНИК

о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама

„Службени гласник РС”, број 122 од 12. децембра 2003, 145 од 29. децембра 2014 - др.
правилник

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописује садржина основе за шуме Србије, опште основе газдовања шумама, посебне основе газдовања шумама, програма газдовања приватним шумама, годишњег извођачког плана газдовања шумама и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама.

Члан 2.

Општа основа газдовања шумама доноси се за шуме обухваћене шумским подручјем (у даљем тексту: шумско подручје), односно шуме националног парка.

Шумско подручје је природна еколошка, по правилу, просторна (географска) целина, у оквиру које се врши газдовање шумама и дели се на газдинске јединице.

Газдинска јединица, по правилу, представља територијалну целину шума, шумског и другог земљишта.

Газдинска јединица образује се од шума на којима постоји исти облик својине.

Површина газдинске јединице је, по правилу, од 1.000 ха до 5.000 ха, а може бити већа или мања у зависности од распрострањења шума и услова газдовања шумама.

Члан 3.

Општом основом утврђује се основна намена шума.

Шуме шумског подручја, односно газдинске јединице разврставају се према намени у наменске целине.

Наменску целину чине шуме исте функционалне припадности.

Члан 4.

За све шуме шумског подручја, односно газдинских јединица образују се газдинске класе по јединственим критеријумима.

Газдинску класу чине све састојине исте намене, истих или сличних станишних услова (по еколошкој припадности или типу шуме) и састојинског стања (по састојинској припадности), за које се утврђују јединствени циљеви и мере газдовања.

Ако је издвајање састојина извршено на типолошким основама, газдинске класе се образују на тим основама.

II. ОСНОВА ЗА ШУМЕ СРБИЈЕ

Члан 5.

Основом за шуме Србије утврђују се опште смернице развоја и унапређивања шума у Републици.

Члан 6.

Основа за шуме Србије састоји се из текстуалног дела, табеларног дела и прегледних карата.

Основа за шуме Србије садржи основне податке из општих и посебних основа, као и програма газдовања приватним шумама.

Текстуални део основе из става 1. овог члана садржи, нарочито:

- 1) природне – основне карактеристике простора Републике,
- 2) стање и утицаје осталих делатности од значаја за глобално планирање, 3) стање шума,
- 4) досадашњи начин коришћења шума,
- 5) функције шума,
- 6) план шумовитости и просторно функционалног распореда шума,
- 7) циљеве газдовања шумама,
- 8) могућности обезбеђивања глобалних циљева,
- 9) мере и средства за остваривање наведених циљева,
- 10) план унапређивања стања шумског фонда,
- 11) прогнозе и пројекције развоја шумског фонда,

12) економске ефекте,

13) основне услове и претпоставке за остваривање основе,

14) остале одредбе, табеле и прилоге.

Подаци из става 3. овог члана исказују се за територију Републике и посебно за шуме, у зависности од облика својине који постоји на њима.

Члан 7.

Уз основу за шуме Србије израђују се прегледне карте у размери 1:500.000, 1:750.000 и 1:1.000.000, и то:

- 1) карта шума Србије са просторном поделом (шумска подручја и газдинске јединице);
- 2) карта потенцијалне вегетације;
- 3) карта намене површина (интегрална);
- 4) карта пројекције развоја шумовитости.

Према потреби, могу се израђивати и друге карте.

III. ОПШТА ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Чл. 8-27.

Престали су да важе (види члан 19. Правилника - 145/2014-99)

IV. ПОСЕБНА ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Члан 28.

Посебна основа газдовања шумама доноси се за газдинску јединицу (у даљем тексту: посебна основа).

Посебном основом, на основу стања шума газдинске јединице и циљева и мера утврђених у општој основи, утврђује се врста и обим радова.

Одредбе о изради опште основе примењују се и при изради посебне основе ако овим правилником није другачије одређено.

Члан 29.

Посебна основа израђује се на основу премера и катастра земљишта, премера шума (геодетски и дендрометријски премер) и других података прикупљених на начин прописан овим правилником у години која претходи почетној години периода за који се доноси посебна основа.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, подаци добијени премером шума могу бити прикупљени и две године пре почетне године периода за који се доноси посебна основа.

Члан 30.

Посебна основа састоји се из текстуалног дела, табеларног дела и карата.

Члан 31.

Текстуални део посебне основе, нарочито, садржи:

- 1) општи опис географских, поседовних и привредних прилика;
- 2) биоколошку основу газдовања шумама;
- 3) утврђене функције шума – намене;
- 4) стање шума и шумских станишта;
- 5) стање шумских саобраћајница;
- 6) анализу и оцену газдовања у претходном уређајном периоду,
- 7) утврђивање посебних циљева и мера за њихово остваривање;
- 8) планове газдовања шумама;
- 9) упутства и смернице за реализацију планова;
- 10) економско-финансијску анализу газдовања шумама;
- 11) очекиване резултате у газдовању шумама на крају уређајног периода;
- 12) шумску хронику.

Члан 32.

За састојине се, ако то посебним актом или општом основом није учињено, утврђује приоритетна функција – намена.

Члан 33.

Граница газдинске јединице идентификује се на основу података премера и катастра.

Ако је граница из става 1. овог члана спорна, у посебној основи она се само евидентира, а њено утврђивање врше надлежни органи.

Границе газдинских јединица обележавају се пре почетка теренских радова на изради посебне основе.

Члан 34.

Површина газдинске јединице утврђује се на основу података катастра непокретности и исказује са тачношћу од једног ара.

Површина делова газдинске јединице (сливова, одељења, одсека и др.), утврђује се геодетски признатим методама.

Површина газдинске јединице једнака је збиру површина свих катастарских парцела које улазе у њен састав.

Газдинска јединица дели се на одељења која представљају најнижу трајну јединицу привредне поделе простора, и, по потреби, на сливова у брдско – планинском подручју.

Величина одељења креће се, по правилу, од 10 ха до 50 ха, односно у просеку 20 до 30 ха.

Члан 35.

Одељења у газдинској јединици обележавају се пре почетка теренских радова арапским бројевима почев од броја један.

У оквиру одељења издвајају се одсеци. Најмања површина одсека, по правилу, износи у једнодобним шумама 0,5 ха, у разнодобним и неједноличним шумама 1,0 ха, у пребирним шумама 3,0 ха, а у вештачки подигнутим састојинама 0,2 ха.

Граница одсека се, по правилу, геодетски снима, обележава и обнавља: на граници наменских целина; у пребирним шумама; у високим једнодобним зрелим и дозревајућим шумама, у комплексима исте врсте дрвећа; високим разнодобним и неједноличним шумама у којима је већина стабала достигла старост две трећине опходње.

Одсеци се обележавају по редоследу како су издвојени и картирани и то малим (латиничним) словима почев од слова: „а“.

Издвајање одсека врши се на основу: намене, припадности типу шуме, бонитета станишта, врсте дрвећа, смесе, порекла, облика гајења, структурног облика, старости, обраста, склопа и здравственог стања.

Члан 36.

Опис станишта нарочито, садржи податке о: надморској висини, облику терена, нагибу и врсти нагиба, експозицији, матичном супстрату, структури и степену распаднутости матичног супстрата, типу земљишта, степену угрожености од ерозије, мртвом покривачу, процесу хумификације, вегетацији, закоровљености, жбуњу и еколошко – типолошкој припадности.

Члан 37.

Опис састојине нарочито, садржи податке о: састојинској припадности, врстама дрвећа, структурном облику и пореклу, очуваности, мешовитости, склопу, обраслости, развојној фази, негованости, квалитету стабала, квалитету састојине, здравственом стању, угрожености од штетних утицаја, основним карактеристикама подмлатка (по врсти, распореду по површини, квалитету), подмлађивању, старости, средњем пречнику, средњој висини, висинском степену, броју стабала по дебљинским степенима по јединици површине и укупно, дрвној запремини и прирасту, о намени, систему газдовања и узгојним потребама.

Све информације о карактеристикама станишта и састојина означавају се јединственим кодним ознакама.

Члан 38.

Пречници стабала исказују се по дебљинским степенима, и то при примени делимичног премера ширине 1 цм са срединама 5,5 цм; 6,5 цм; 7,5 цм итд, а при примени потпуног премера ширине 5 цм са срединама 7,5 цм; 12,5 цм; 17,5 цм; 22,5 цм итд.

Таксациона граница износи код високих шума 10 цм, а код изданачких шума 5 цм.

Члан 39.

За приказ стања састојина, по правилу, користе се подаци прикупљени класичним (терестричким) премером шума. У случају постојања нових авиоснимака (старих највише пет година у односу на годину премера) може се извршити и комбиновани (терестрички и помоћу аероснимака) премер шума.

Аероснимци се, по правилу, употребљавају за издвајање састојина, за одређивање хомогености састојина, постављање мреже примерних површина и за прикупљање осталих информација којима је могуће одредити величину узорка, као и за процену стања шума.

Утврђивање броја стабала састојине врши се потпуним или делимичним премером стабала састојине изнад таксационе границе, као и методом процене.

Потпуни премер примењује се у пребирним шумама, у високим једнодобним састојинама последњег доброг разреда, прогаљеним састојинама са заосталим семењацима и у свим осталим састојинама код којих би применом делимичног премера проценат примерних површина био већи од 30%.

Делимични премер (премер примерним површинама) примењује се у састојинама у којима се редовно газдује, а заснован је на математичко-статистичким принципима.

Метод процене примењује се у одсецима у којима запремина и запремински прираст нису пресудни чиниоци за одређивање приноса, односно за планирање у наредном уређајном периоду. То су следећи састојински облици: високе и изданичке састојине са изразито лошим квалитетом стабала, односно састојине мале економске вредности; високе и изданичке састојине степена хомогености ВИИ у којима су стабла у првом спрату у процесу пропадања (трула или сува), а млада састојина у другом спрату је испод таксационе границе.

Облици примерних површина које се употребљавају при делимичном премеру су примерне пруге, кругови са константним полупречником, концентрични кругови, угаоно примерно изражање, као и сви други признати облици примерних површина. Потребан број примерних површина или проценат примерних површина одређује се применом математичко-статистичких метода, за тражену тачност (дозвољену грешку) резултата мерења од +/- 8% и уз вероватноћу од 95%.

Распоред примерних површина у састојини (одсеку) је по објективном и систематском избору.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, број стабала, односно запремина састојине у шумама меких лишћара и шумама багрема до 25 година старости, у високим и изданичким шумама осталих врста дрвећа до 40 година старости, може се одредити и помоћу таблица приноса и прираста.

Пример састојина, по правилу, не врши се у шикарама и шибљацима, у састојинама на неприступачним теренима, у деградираним и девастираним састојинама (кресаницима) чија су стабла у тој мери оштећена да се премером не може утврдити реална запремина.

Члан 40.

Минимално потребан број стабала представника у састојинама у којима се запремина и запремински прираст утврђује премером, за конструкцију висинске криве, криве дебљинског прираста и криве времена прелаза за сваку састојину одређује се применом одговарајућих математичко-статистичких формула (односно степена хомогености).

Пример висина и дебљинског прираста за главне врсте дрвећа у састојини (одеску) врши се на систематски распоређеним (по површини одсека) примерним површинама.

Теренски мануали морају се чувати на одговарајући начин до истека уређајног периода.

Члан 41.

Запремина састојине (одсека) одређује се коришћењем једноулазних запреминских таблица (тарифа) и двоулазних запреминских таблица.

Једноулазне (тарифе) или двоулазне запреминске таблице из става 1. овог члана саставни су део посебне основе и обавезно се примењују при обрачуну запремине стабала дозначених за сечу.

Запремина састојина у којима се не врши премер, утврђује се проценом помоћу таблица приноса и прираста.

Запремина састојине разврстава се по дебљинским степенима и дебљинским разредима, а запремина једнодобних састојина и по добним разредима.

Запремина састојине по врстама дрвећа исказује се у табели описа састојина у дебљинским степенима ширине 5 цм, а у табели о размеру дебљинских разреда по дебљинским разредима ширине 10 цм.

Запремина стабала разврстана у дебљинске степене групише се у дебљинске разреде и то: Ia разред, од 5,1 цм до 10 цм; I разред, од 10,1 цм – 20 цм; II разред, 20,1 цм – 30 цм; III разред, од 30,1 цм – 40 цм, IV разред, 40,1 цм – 50 цм; V разред, од 50,1 цм – 60 цм, VI разред, од 60,1 цм до 70 цм и VII разред, од 70,1 цм и навише.

Запремина састојине по врстама дрвећа исказује се у табели описа састојине по 1 ха и на укупној површини, а у табели о размеру дебљинских разреда на укупној површини састојине (одсека).

Члан 42.

За све састојине чија је запремина утврђена премером одређује се текући запремински прираст (у даљем тексту: прираст).

Прираст се одређује по састојинама (одсецима) и посебно по врстама дрвећа, и то:

- 1) у састојинама где је запремина утврђена помоћу таблица приноса и прираста – помоћу таблица приноса и прираста;
- 2) у састојинама где се примењује контролни метод газдовања шумама – контролним методом;
- 3) једним од метода диференције (метод дебљинског прираста, метод времена прелаза и метод времена задржавања);
- 4) на основу (актуелних) таблица дебљинског прираста или таблица процента запреминског прираста, уз контролу на терену у најмање 10% састојинских ситуација (један од метода диференције);
- 5) на основу процента прираста (израчунатог по научно признатим формулама) одређеног при премери састојина.

Члан 43.

Саобраћајнице и друге објекте који се користе при газдовању шумама, корисник шума евидентира и разврстава према статистичкој номенклатури и по власништву.

Члан 44.

Планови газдовања шумама израђују се на основу стања шума, циљева газдовања шумама и утврђених мера за спровођење тих циљева у општој, односно посебној основи газдовања шумама.

Члан 45.

Планови газдовања шумама су:

- 1) План заштите и чувања шума којим се утврђује обим мера и радова на превентивној и репресивној заштити од човека, стоке, дивљачи, штетних деловања биљних болести и других штеточина, елементарних непогода, пожара, бесправног коришћења и самовласног заузимања, одржавању и обнављању граничних ознака и ознака унутрашње поделе шума.
- 2) План гајења шума којим се одређује врста и обим радова на гајењу шума за сваку газдинску класу и то за:
  1. обнову и подизање шума (уклањање пањева, грана и отпадака од дрвета, тарупирање, делимична или потпуна обрада земљишта, копање – бушење рупа, сетва семена, садња садница, подсејавање семена и попуњавање садницама слабо обновљених површина, котличење састојина, пошумљавање редовних сечишта, пожаришта и необраслог шумског земљишта);
  2. негу шума (осветљавање и окопавање подмлатка у раном периоду, чишћење подмлатка у касном периоду, чишћење младика у раном периоду, прореда средњедобних састојина и

младика у касном периоду, окопавање и орање у вештачки подигнутим засадима меких лишћара, кресање грања, нега руба шуме, нега предела);

3. реконструкцију шума (претварање изданачких шума у високи узгојни облик, замена врста дрвећа у деградираним високим и изданачким шумама);

4. конверзију шума (претварање изданачких шума у високи облик гајења);

5. производњу шумског семена и садног материјала (врста, количина и начин производње).

Место, врста и количина извођења радова на гајењу шума из става 1. тачка 2) овог члана приказује се у табеларном делу посебне основе.

3) План сеча обнављања шума којим се одређује главни принос на нивоу газдинске класе одређује детаљно за састојине (одсеке) и то за прво и друго полураздобље, за све узгојне облике гајења шума, осим, за пребирне шуме. Оплодни сек може се реализовати само у години уroda семена. Време извођења оплодног сека утврђује се посебном основном.

За газдинске класе пребирних шума одређује се коначан принос по принципу из „малог у велико“.

4) План проредних сеча шума којим се одређује претходни принос по површини и запремини према постављеним посебним производним циљевима газдовања шумама за сваку састојину (одсек).

5) План коришћења других шумских потенцијала којим се одређује место, површина, обим и начин коришћења по врсти производа.

План се израђује само за оне производе чије коришћење има већи економски значај (шумски плодови, лековито биље, гљиве, камен, шљунак, песак, хумус, тресет, паша, жирење, дивљач, рибе, пужеви, и др.) и обавезно садржи образложење планираног обима коришћења тих производа, а за дивљач се утврђује број и врста која се може гајити.

6) План изградње и одржавања шумских саобраћајница и других објеката нарочито садржи:

1. врсту, категорију, број, дужину и ширину саобраћајница, а за одржавање и врсту радова;

2. динамику изградње саобраћајница;

3. врсту, број и грађевинску површину других објеката, а за одржавање постојећих објеката врсту, број и врсту рада.

7) План функционалног опремања и уређивања израђује се за наменске целине заштитног карактера и са приоритетном рекреативном функцијом (национални паркови, парк шуме и сл.) и садржи врсту и обим радова на:

1. увећању природне вредности шума за рекреацију (обликовање руба шуме, кошење ливадских површина, заштита водених токова итд.);

2. увећању инфраструктурне опремљености (изградња спортских објеката, шетних стаза, паркиралишта, мокрих чворова, клупа за одмор, надстрешница и др.).

Члан 46.

Реализација главног приноса у односу на састојину (одсек) је обавезна по површини, а по запремини може да одступи +/- 10%, осим у случају реализације приноса завршним секом оплодне сече, као и чистом сечом.

Реализација планираног приноса у пребирним састојинама може одступити +/- 10%.

Реализација планираног претходног приноса (у одсеку – састојини) по површини је обавезана, а по запремини може да одступи +/- 10%.

Члан 47.

План заштите и унапређивања заштићених природних добара (национални паркови и друга добра) садржи режим заштите и режим коришћења.

Члан 48.

Основна намена, циљеви газдовања шумама, смернице за спровођење прописаних мера газдовања шумама и економскофинансијска анализа приказују се у посебној основи када не постоји општа основа.

Члан 49.

Табеларни део посебне основе израђује се по наменским целинама, газдинским класама, одељењима и састојинама, на обрасцима који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Основне табеле су:

1) табеле у којима се приказује стање шума (списак површина по катастарским парцелама и катастарским општинама; исказ површина по одељењима и сливовима – образац број 1; опис станишта и састојина – образац број 2; табела о размеру дебљинских разреда – образац број 3 и табела о размеру добних разреда – образац број 4).

Ширина добних разреда (класа старости) код једнодобних шума износи: за високе шуме кратког подмладног раздобља чије су опходње преко 80 година – по 20 година; за високе и изданачке шуме чије су опходње од 40 до 80 година – по 10 година; за високе и изданачке шуме чије су опходње од 15 до 40 година – по 5 година.

За шуме чија је опходња испод 15 година није обавезно формирање добних разреда, односно класа старости.

2) табеле планова и евиденције газдовања (план гајења – образац број 5; план проредних сеча – образац број 6; план сеча обнављања једнодобних шума – образац број 7; план сеча обнављања разnodобних шума – образац број 8 и план сеча пребирних шума – образац број 9).

Остали планови сачињавају се према потребама.

Члан 50.

Уз посебну основу газдовања шумама израђују се:

1) основна карта, у размери 1:5.000 или 1:10.000 и садржи: уцртане границе газдинске јединице, одељења, састојина, општина, катастарских општина, катастарских парцела;

саобраћајнице и друге објекте (постојеће и пројектоване); речне токове, важније изворе; просеке; тригономтријске тачке, као и остале појединости од значаја за извођење газдовања.

У зависности од потреба, основна карта се израђује са и без вертикалне представе терена.

2) прегледна карта газдинских класа, у размери 1:10.000, 1:20.000 или 1:25.000 и садржи просторни распоред газдинских класа газдинске јединице.

3) прегледна састојинска карта, у размери 1:10.000, 1:20.000 или 1:25.000 и садржи састав састојина по врстама дрвећа и размеру смесе.

4) прегледна карта намене површине, у размери 1:10.000, 1:20.000, 1:25.000 или 1:50.000 и садржи наменске целине и локалитете заштићених делова природе, ретких врста флоре и фауне и инфраструктурне опремљености.

5) прегледна карта типова шума, у размери 1:10.000, 1:20.000 или 1:25.000 и садржи распоред састојина по типовима шума.

6) прегледна карта премера шума, у размери 1:5.000, 1:10.000, 1:20.000 или 1:25.000 и садржи начин премера шума, просторни распоред и величину узорака.

По потреби, израђују се и остале врсте прегледних карата и то: геолошко-педолошка, карта затечене и потенцијалне вегетације, карта степена очуваности шума и карта здравственог стања шума, све у размери 1:20.000, 1:25.000 или 1:50.000.

7) привредна карта, у размери 1:5.000, 1:10.000, 1:20.000 или 1:25.000 и садржи врсту и обим основом планираних радова.

Карте из става 1. овог члана садрже и одговарајућу легенду са датумом израде, односно периодом важности карте.

V. ПРОГРАМ ГАЗДОВАЊА ПРИВАТНИМ ШУМАМА

Члан 51.

Одредбе овог правилника о изради опште и посебне основе газдовања шумама сходно се примењују и на израду програма газдовања шумама у приватној својини, ако овим правилником није друкчије одређено.

Стање шума приказује се по катастарским парцелама, катастарским општинама, општинама и укупно за газдинску јединицу.

Прикупљање података ради приказа стања шума по катастарским парцелама врши се и приликом дознаке стабала за сечу или жигосања посеченог дрвета.

Стање шума (газдинске јединице) приказује се на карти која се ради у размери 1:5.000; 1:10.000; 1:20.000; 1:25.000.

Члан 52.

Идентификација парцела на терену врши се на основу геодетских карата одговарајуће размере.

Границе катастарске парцеле, пре почетка прикупљања података, по потреби, обележавају се видним знацима.

Члан 53.

Стање шума и планови газдовања приказују се на обрасцима бр. 10–18 који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 54.

План газдовања шумама састоји се из плана заштите шума, плана гајења шума и плана коришћења шума.

План гајења, план заштите шума и план коришћења шума израђују се по катастарским парцелама по катастарским општинама, општинама и укупно за газдинску јединицу.

На израду планова из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе члана 45. овог правилника.

VI. ГОДИШЊИ ИЗВОЂАЧКИ ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Члан 55.

Годишњим извођачким планом газдовања шумама (у даљем тексту: извођачки план) детаљно се разрађују планови газдовања шумама по појединим састојинама утврђени посебном основом, усклађује технологија по фазама радова на гајењу, заштити и коришћењу шума и приказује економско-финансијска анализа.

Извођачки план из става 1. овог члана израђује се на основу података из посебне основе и података непосредно прикупљених на терену.

Члан 56.

Основна јединица за коју се израђује извођачки план јесте одељење.

Изузетно, основна јединица за коју се израђује извођачки план може бити и одсек (када истовремено извођење радова у свим одсецима једног одељења није могуће), односно два или више одељења у којима су планиране или се планирају исте узгојне мере, са приказом података за свако одељење посебно и збирно за сва одељења.

У оквиру одсека разnodобних састојина, по потреби, издвајају се и узгојне јединице (у зависности од састава, склопа, подмлађености, узраста, здравственог стања, квалитета дрвне запремине и др.).

Члан 57.

Ради ублажавања штета које у састојинама, а нарочито на подмлатку, могу настати при сечи, изради и привлачењу шумских сортимената, као и извођењу осталих шумско узгојних радова, одељење се дели на гравитациона радна поља која се одређују транспортним границама.

Радним пољем, у смислу овог правилника, сматра се површина одсека која има заједнички правац привлачења шумских сортимената условљен конфигурацијом терена или стањем састојина и планираним узгојним мерама.

Транспортном границом, у смислу овог правилника, сматра се линија условљена рељефом терена и стањем састојина са које се разилазе правци транспорта шумских сортимената.

Извозни путеви не могу се градити кроз квалитетне делове састојине који остају за дужи период као носиоци вредносног прираста у току подмладног раздобља.

Члан 58.

Извођачки план састоји се из текстуалног дела, табеларног дела и скица.

Члан 59.

Текстуални део извођачког плана садржи образложење планиране технологије и организације рада на заштити, гајењу и коришћењу шума.

Члан 60.

Табеларни део извођачког плана садржи: опис стања шума; циљеве и мере за спровођење циљева; планове гајења, заштите и коришћења шума, као и економско-финансијску анализу.

Члан 61.

Опис стања шуме садржи податке о: површини састојине, станишним условима и састојинским карактеристикама, запремини и приносу по хектару и укупно, врсти рада (сече), као и приказ евентуалних разлика стања састојине и планираних радова наведених у основи и овом плану.

Члан 62.

Узгојни циљеви и мере садрже: дугорочне и краткорочне циљеве, мере за спровођење циљева, поделу на радна гравитациона поља и узгојне јединице, као и усклађеност радова на гајењу и коришћењу шума.

Члан 63.

За сваку састојину или, по потреби, издвојену узгојну јединицу, зависно од узгојних потреба и услова коришћења те састојине, планирају се:

1) врста и обим радова на гајењу и заштити шума, са подацима о начину, редоследу, динамици и року извођења тих радова, односно потребама у садницама, семену, материјалу, радној снази и средствима рада, уз приказ сортимент структуре дозначених стабала;

2) услови рада, норме, норма-дани на сечи и изради, привлачењу, изношењу, утовару и истовару, слагању и превозу шумских сортимената.

Члан 64.

Економско-финансијска анализа садржи податке о трошковима на заштити и гајењу шума, коришћењу шума, на изградњи и одржавању влака, стоваришта и др, затим податке о приходима (од шумских сортимената и биолошких инвестиција) и добити.

Члан 65.

Извођачком плану се прилаже скица одељења која се ради у размери 1:5.000 или 1:10.000, са вертикалном представом терена, у којој се картографски означавају постојеће и пројектоване саобраћајнице (приступне и унутрашње), транспортне границе, гравитациона радна поља, правци привлачења шумских сортимената и њихова повезаност са постојећим саобраћајницама, као и, по потреби, границе узгојних јединица, са ознакама наведеним у легенди скице.

Члан 66.

При утврђивању врсте и обима радова на гајењу и коришћењу шума у одсеку врши се одабирање и обележавање стабала за сечу и то у складу са одредбама опште, односно посебне основе.

Дозначна књига саставни је део извођачког плана.

Члан 67.

Извођачки планови раде се на обрасцима бр. 19–26 који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Извођачки планови се архивирају и трајно чувају.

VII. ПРИВРЕМЕНИ ГОДИШЊИ ПЛАН ГАЗДОВАЊА ПРИВАТНИМ ШУМАМА

Члан 68.

Привременим годишњим планом газдовања шумама у приватној својини (у даљем тексту: годишњи план) обезбеђује се спровођење планова газдовања утврђених у програму газдовања приватним шумама.

Годишњи план се израђује за једну или више општина, по катастарским општинама.

Годишњи план израђује се и када није израђен програм из става 1. овог члана.

Члан 69.

Годишњи план израђује се на основу података садржаних у програму газдовања приватним шумама и по потреби, прикупљених непосредно на терену.

Подаци из става 1. овог члана прикупљају се, по правилу, у години која претходи години за коју се доноси годишњи план, а изузетно, могу се прикупити и две године пре његовог доношења.

Члан 70.

Годишњи план састоји се из приказа стања шума и планова газдовања (заштите, гајења и коришћења шума).

Стање шума садржи податке о опису станишта и састојина и приказује се на обрасцима прописаним за израду програма газдовања приватним шумама.

Годишњим планом се, на основу приказаног стања, утврђују посебни циљеви.

Део годишњег плана је и документација (записници о снимању и премеру, копија скице или фотоскице, копија поседовног листа, дозначни лист, и сл.) којом се потврђује да су подаци о стању шуме за коју се доноси годишњи план, прикупљени непосредно на терену и која се архивира и трајно чува.

Члан 71.

План заштите шума утврђује обим мера и радова на превентивној и репресивној заштити од човека, стоке и дивљачи, штетног деловања биљних болести и других штеточина, елементарних непогода, пожара, неправног коришћења и самовласног заузимања.

Планом гајења шума одређује се врста, место, обим и начин извођења радова на гајењу шума који се имају извршити у току године за коју се доноси план.

План коришћења шума састоји се из плана сече шума и плана коришћења других шумских производа.

Планови из ст. 1, 2. и 3. овог члана израђују се у складу са чланом 45. овог правилника.

VIII. ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ РАДОВА

Члан 72.

Евиденцију извршених радова воде корисници шума.

Евиденцију извршених радова у приватним шумама врше предузећа која у њима обављају управне и стручно-техничке послове.

Радови на гајењу шума (пошумљено необрасло земљиште, реконструисане, деградиране и девастиране шуме, шикаре и шибљаци, пошумљене необрасле површине настале чистом сечом или дејством елементарних непогода, плантаже и сл.), изграђене шумске саобраћајнице и други објекти који имају карактер инвестиционих улагања и инфраструктурних радова, евидентирају се на основу документације о извршеном пријему тих радова (колаудација).

Евидентирање извршених радова на гајењу, коришћењу шума и осталих шумских производа врши на обрасцима бр. 5–9.

Извршени радови шематски се приказују и на привредним картама са знаком површине, количине и године извршења радова.

Члан 73.

Поред извршених радова, евидентирају се и други подаци и појаве од значаја за газдовање шумама (у даљем тексту: шумска хроника) као што су: промена у јавним књигама, веће шумске штете од елементарних непогода, штете од биљних болести и штеточина, појава раних и касних мразева, почетак и крај вегетационог периода, почетак листања, цветања, опрашивања, плодношења, плавне воде и др.

Подаци из става 1. овог члана евидентирају се по газдинским јединицама одмах по настанку промене.

Члан 74.

Евидентирање радова извршених у току године врши се за сваку газдинску јединицу по одсецима.

Члан 75.

У програму евидентирање извршених радова на гајењу и сечи шума врши се по катастарским парцелама.

Члан 76.

Количина посеченог дрвета разврстава се на главни принос (редовни, ванредни и случајни) и претходни принос (редовни и случајни) уз назнаку начина сече.

Главни принос обухвата:

1. посечену дрвну запремину по плану сеча пребирних шума;
2. посечену дрвну запремину стабала по плану сеча обнављања једнодобних и разнодобних шума, као и случајне приносе из ових шума;
3. посечену дрвну запремину случајних приноса у састојинама два најстарија добна разреда код одабране опходње.

Претходни принос обухвата посечену дрвну запремину која је предвиђена планом проредних сеча и случајне приносе у састојинама које су планиране за проредне сече.

Редовни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала која је предвиђена за сечу планом сеча обнављања и планом проредних сеча.

Ванредни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала са површина које ће се користити за друге сврхе, а у пребирној шуми посечену дрвну запремину у циљу изједначавања стварне и нормалне запремине.

Случајни принос обухвата посечену дрвну запремину која није предвиђена за сечу планом сеча обнављања и планом проредних сеча, а потреба за њиховом сечом је случајног карактера и резултат елементарних непогода, или других непредвидивих околности.

Бруто запремина дозначеног дрвета уноси се након извршене сече из дозначних књига, а нето запремина шумских сортимената утврђена на месту сече, из документације корисника. Дрвна запремина у дозначним књигама обрачунава се по истим таблицама по којима је била обрачуната дрвна запремина састојина.

IX. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 77.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о садржини и начину израде општих и посебних шумскопривредних основа, извођачких планова газдовања шумама, шумскопривредних основа за шуме на које постоји право својине и годишњих планова газдовања шумама у друштвеној својини и евидентирању извршених радова у њима („Службени гласник СРС”, број 32/76).

Члан 78.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-52/03-06
У Београду, 1. децембра 2003. године
Министар,
проф. др **Анђелка Михајлов**, с.р.

I. ПОСЕБНА ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Образац број 1.

ОЗНАКА МЕСТА		ИСКАЗ ПОВРШИНА											
одделение	одсек	газдинска класа	УКУПНА ПОВРШИНА	ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ				ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ			заузећа	туђо земљиште	ПРИМЕДБА
				свега	шуме	шумске културе	шумско земљиште	свега	неплодно	за остале севрхе			
1	2	3	4	Хв				Хв			Хв	Хв	14
				5	6	7	8	9	10	11	12	13	

Образац број 2.

ОЗНАКА МЕСТА		ОДДЕЉАК		ОПИС	ОПИС СТАНИШТА И СASTOЈИНА																										
одделение	одсек	газдинска класа	површина хв		Основни таксонички елементи				вкупно стабле	дебљина стабла	Број стабала по класи						Г по на	Запремина по класи						текући прираст	ПРИМЕДБА						
					врста дрвећа	оштра	обрасло	старост			средње стабло	вкупно стабле	врста дрвећа						вкупно	врста дрвећа											
													1	2	3	4		5		6	свега	1	2			3	4	5	6	свега	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32

Образац број 3.

ОЗНАКА МЕСТА		газдинска класа	површена хв	врста дрвећа	свега	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА										запремински прираст м ³
одделение	одсек					до 10 цм	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	81 до 90	више од 90	
						0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Образац број 4.

ОЗНАКА МЕСТА		газдинска класа	старост	врста дрвећа	површина хв	ДОБНИ РАЗРЕДИ										Запремина м ³	Запремински прираст м ³		
одделение	одсек					свега		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX			X	
						обрасло слабо	обрасло добро												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Образац број 5.

ПЛАН ГАЈЕЊА ШУМА											ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ РАДОВА НА ГАЉЕЊУ ШУМА													
одделение	одсек	газдинска класа	површина хв	% прир. површ.	број насада	врста дрвећа	радна површина хв	врста дрвећа	број садница	семе	остали материјал	нега шума			година	површина хв	Утрошени материјал					Нега шума		
												врста дрвећа	за севу по хв	за севу укупно			врста дрвећа	семе кг	ост. мат. дрвећа	ост. мат. садница	врста дрвећа	површина м ²		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Образац број 6.

ОЗНАКА МЕСТА		газдинска класа	врста сече	површина хв	врста дрвећа	запремина по хв м ³	прираст по хв м ³	СЕЧА					година	површина радова хв	врста приноса	остварени принос-нето			
одделение	одсек							на целој површини	интензитет процара	број насада	радна површина хв	свега				обло	просторно		
																		по хв	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Образац број 7.

ОЗНАКА МЕСТА		газдинска класа	врста сече	врста дрвећа	ПРИНОС						година	површина радова хв	врста приноса	остварени принос-нето					
одделение	одсек				I подраздобје			II подраздобје						свега	обло	просторно			
					површина хв	запремина м ³	прираст м ³	површина хв	запремина м ³	прираст м ³									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Образац број 8.

ОЗНАКА МЕСТА		газдинска класа	врста сече	површина хв	врста дрвећа	запремина м ³	прираст м ³	ПРИНОС			година	површина радова хв	врста приноса	остварени принос-нето			
одделение	одсек							по хв	на целој површини	интензитет сече				свега	обло	просторно	
																	по хв
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Образац број 9.

ПЛАН СЕЧА ПРЕБИРНИХ ШУМА											ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ СЕЧА						
св.н.м.оста	одељена одсека	гидролошка класа	врста сеча	површина ха	врста дрвећа	запремина м ³	приврост м ³	ПРИНОС			пожина	површина рада ха	врста преинокса	допомогна запремина м ³	остварени привноси		
								по ха	на целој површини	изгвањат сече					свега	обло	просторно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

II. ПРОГРАМ ГАЈДОВАЊА ПРИВАТНИМ ШУМАМА

Образац број 10.

ИСКАЗ ПОВРШИНА											
категорија одштине	категорија парцела	гајдинска класа	УКУПНА ПОВРШИНА ха	ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ				ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ			ВЛАСНИК
				свега	шуме	шумске културе	шумско земљиште	свега	непољно	за остале сврхе	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Образац број 11.

ОПИС СТАБИЛА И СASTOЈИКА																															
категорија одштине	категорија парцела	површина ха	опис	Основне таксонске елементе										Број стабала по жетру										Запремина по жетру						Власник	Примедба
				врста дрвећа	висина	облик	стањак	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање	стање		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32

Образац број 12.

ТАБЕЛА О РАЗМЕРУ ДЕБЉИНСКИХ РАЗРЕДА																
категорија одштине	категорија парцела	гидролошка класа	површина ха	врста дрвећа	свега	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА										запремина приврост м ³
						до 10 см	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	81 до 90	више од 90	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Образац број 13.

ТАБЕЛА О РАЗМЕРУ ДОБНИХ РАЗРЕДА																			
категорија одштине	категорија парцела	гидролошка класа	стањак	врста дрвећа	површина ха	ДОБНИ РАЗРЕДИ												Запремина м ³	Запремина приврост м ³
						свега	обложено стабло	обложено дрво	I	II	IV	V	VI	VII	IX	X			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Образац број 14.

ПЛАН ГДЕЉА ШУМА													ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ РАДОВА НА ГДЕЉИ ШУМА											
категорија одштине	категорија парцела	површина ха	површина	% укуп сече	број намета	врста дрвећа	дрвна површина ха	врста дрвећа	број садница	свега	остали материјал	нека сеча	површина	Укупни материјал						Нека сеча				
														ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Образац број 15.

ПЛАН ПРОРЕДНИХ СЕЧА													ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ СЕЧА								
категорија одштине	категорија парцела	гидролошка класа	врста сече	површина ха	врста дрвећа	запремина по ха м ³	приврост по ха м ³	СЕЧА			укупан приврост м ³	број намета	број намета	радна површина ха	пожина	површина рада ха	врста преинокса	допомогна запремина м ³	остварени привноси		
								по ха	на целој површини	изгвањат сече									свега	обло	просторно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		

ПРИХОДИ И ТРОШКОВИ								
ПЛАН					ИЗВРШЕЊЕ			
1. ДИРЕКТНИ ТРОШКОВИ ГАЈЕЊА И ЗАШТИТЕ ШУМА:								
Место	Врста рада	ха	динара		ха	динара		
			по ха	укупно		по ха	укупно	
Свега:								
2. ДИРЕКТНИ ТРОШКОВИ КОРИШЋЕЊА ШУМА:								
Место	Врста рада	м ³	динара		м ³	динара		
			по м ³	укупно		по м ³	укупно	
Свега:								
2.1. ДИРЕКТНИ ТРОШКОВИ ИЗГРАДЊЕ И ОДРЖАВАЊА ВЛАКА, СТОВАРИШТА И ДР.:								
Место	Врста рада	км, м ²	динара		км, м ²	динара		
			по км, м ²	укупно		по км, м ²	укупно	
Свега:								
3. ПРИХОДИ ОД ШУМСКИХ СОРТИМЕНАТА:								
Место	Сортимент	м ³	динара		м ³	динара		
			по м ³	укупно		по м ³	укупно	
Свега:								
3.1. ПРИХОДИ ОД БИОЛОШКИХ ИНВЕСТИЦИЈА								
УКУПНО ПРИХОД (3.+3.1.)								
ОПШТИ ТРОШКОВИ (динара)								
ДЕЛАТНОСТ	ПЛАН				ИЗВРШЕЊЕ			
	ШУ	ШГ		Укупно	ШУ	ШГ		Укупно
Гајење (1.)								
Коришћење (2.+2.1.)								
УКУПНО								
ДИРЕКТНИ ТРОШКОВИ (1.+2.+2.1.)								
УКУПНО ТРОШКОВИ (ДИРЕКТНИ + ОПШТИ)								
ДОБИТ (УКУПАН ПРИХОД - УКУПНИ ТРОШКОВИ)								